

[Thorvil Kristensen.]

gik stort set ud på, at fra og med finansåret 1955-56 til og med det finansår, vi her behandler forslag for, har udgifterne indbefattet udlånene vist en årlig stigning på ca. 5 pct., samtidig med at det i den tid har været muligt at finansiere udgifterne med uændrede eller snarest lidt nedadgående skattesatser. Når jeg mener, at dette billede er lidt for gunstigt, er det bl. a., fordi finansåret 1955-56 ikke er noget heldigt udgangspunkt for en sådan betragtning. Jeg har spekuleret lidt over, hvorfor den højtærede minister har valgt netop dette år; det ville efter min mening have været naturligere at gå 2 år længere tilbage. Der kom for nogle år siden en langtidsoversigt over de offentlige finanser fra før krigen til og med 1953-54. Det havde vel været naturligt at fortsætte dér og se, hvordan linjen har været fra dette udgangspunkt. I øvrigt har finansåret 1953-54 også den rent politiske interesse, at det var midt i dette finansår, at den højtærede finansminister overtog sit nuværende embede.

Hvad først skatterne angår, er det jo rigtigt, at siden 1955-56 har vi kunnet nøjes med de gældende satser og har endda kunnet foretage visse lempelser, men det bør rigtignok tilføjes, at det var, fordi der var gennemført meget store forhøjelser i de indirekte skatter umiddelbart før begyndelsen af finansåret 1955-56 — jeg tænker naturligvis på martsforliget i 1955. Der blev i øvrigt også gennemført visse indtægtsforhøjelser i september 1954. Derfor får vi et andet billede, hvis vi tager de 2 år med, jeg nævnte. I de 2 år fra 1953-54 til 1955-56 er statens skatteindtægter nemlig steget med ikke mindre end ca. 20 pct., og det er en betydelig stigning på 2 år.

Betragter vi udgifterne, ser vi, at den højtærede finansminister har taget udlånene med, og på dette punkt mener jeg at billedet bliver lidt for lyst, når vi netop tager udgangspunktet i 1955-56, for det var det år, statens udlån kulminerede med godt 800 mill. kr. Derefter kom den nedgang, den højtærede minister omtalte i sin fremsættelsestale, og som bl. a. skyldtes de nye boliglove af 1955. Vi får derfor et særlig gunstigt billede, når vi regner udlånene med i denne periode, fordi da har udlånene

været nedadgående, og selv om udlånene har været en vigtig statsfunktion i de senere år, har de dog til en vis grad været beregnet til en afvikling af nogle af krigens virkninger, og udlånene hører vel ikke i samme grad til de normale statsfunktioner som det egentlige drifts- og anlægsbudget.

Drifts- og anlægsudgifterne er naturligvis steget noget stærkere end med de 5 pct., for når vi ser bort fra udlånene, som er faldet, bliver stigningen i resten noget større. Når den alligevel ikke bliver så meget større, er det, fordi man bevidst i de sidste 4-5 år har holdt forsvarsbudgettet på et næsten konstant beløb i kroner, og det vil jo sige, at de civile drifts- og anlægsudgifter er steget så meget stærkere, og hvis man vil vide noget om statsfinansernes langtidstendens, er det vel hertil, man først og fremmest skal vende sin opmærksomhed.

Jeg har prøvet at regne lidt på alt dette og skønner, at fra 1953-54 til indeværende finansår medregnet er der en årlig stigning på ca. 7 pct. p. a. i de civile drifts- og anlægsudgifter. Jeg har ikke taget det kommende finansår med, fordi vi ikke, som den højtærede finansminister sagde, kan regne alt for sikkert med budgettallene. Jeg er også kommet til det resultat, at i den årrække, jeg her har undersøgt, er statens civile drifts- og anlægsudgifter steget noget stærkere end nationalindkomsten. Jeg vil antage, at de er steget fra en lille smule over 10 pct. af bruttonationalproduktet til lidt over 11 pct. Jeg nævner dette, fordi hovedresultatet i den langtidsoversigt, jeg talte om før, gik ud på, at fra 1938-39 — det sidste år før krigen — til 1953-54 var de samlede offentlige udgifter steget fra ca. 16 pct. af nationalproduktet til ca. 19 pct., en stigning, der hovedsagelig falder på statsfinanserne, da kommunefinanserne procentvis har været nogenlunde konstante. Det ser altså ud til, at denne stigning i statsfinanserne i forhold til nationalproduktet er fortsat også i den seneste årrække, og jeg beder om, at dette forhold må blive nærmere undersøgt.

Det vil være betimeligt på et eller andet tidspunkt at foretage en forlængelse af den langtidsoversøgelse, jeg har talt om. Det er af stor betydning at vide, om vi i dag er inde i en udvikling — hvad det altså efter min bedømmelse ser ud til — hvor-